

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/32/2022
Identifikačné číslo spisu: 6111226652
Dátum vydania rozhodnutia: 30.01.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Marián Sluk
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:6111226652.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Cirkevný zbor Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku Banská Bystrica, so sídlom v Banskej Bystrici, Lazovná 194/42, IČO: 31 931 944, zastúpený advokátskou kanceláriou AKSK, s.r.o., so sídlom v Banskej Bystrici, Nám. SNP 15, IČO: 36 859 711, proti žalovaným 1/ Akadémii umení v Banskej Bystrici, so sídlom v Banskej Bystrici, IČO: 31 094 970, zastúpený Sýkora - advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom v Košiciach, Murgašova 3, IČO: 47 256 206, 2/ UNIQA pojišťovna, a.s., so sídlom v Prahe, Evropská 136/810, Česká republika, IČO: 49 240 480, konajúcej na území Slovenskej republiky prostredníctvom UNIQA pojišťovna, a.s., pobočka poisťovne z iného členského štátu, so sídlom v Bratislave, Krasovského 3986/15, Slovenská republika, IČO: 53 812 948, zastúpený advokátskou kanceláriou PRK Partners s. r. o., so sídlom v Bratislave, Hurbanovo námestie 3, IČO: 35 978 643, o zaplatenie 96.180,51 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 7C/342/2012, o dovolaní žalovaného 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 30. októbra 2019 sp. zn. 15Co/118/2018, takto

rozhodol:

I. Dovolací súd pokračuje v konaní so žalovaným 2/ UNIQA pojišťovna, a.s., so sídlom v Prahe, Evropská 136/810, Česká republika, IČO: 49 240 480, konajúcej na území Slovenskej republiky prostredníctvom UNIQA pojišťovna, a.s., pobočka poisťovne z iného členského štátu, so sídlom v Bratislave, Krasovského 3986/15, IČO: 53 812 948 ako právnym nástupcom spoločnosti UNIQA poisťovňa, a.s., so sídlom v Bratislave, Krasovského 15, Slovenská republika, IČO: 00 653 501.

II. Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 30. októbra 2019 sp. zn. 15Co/118/2018 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 7C/342/2012-933 zo 6. decembra 2017 zviazal vo výroku I. žalovaného 1/ zaplatiť žalobcovi sumu 82.370,71 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne zo sumy 82.370,71 eur od 6. 10. 2012 do zaplatenia, vo výroku II. žalobu voči žalovanému 2/ zamietol, vo výroku III. vo zvyšku žalobu zamietol, vo výroku IV. rozhodol, že žalobca má voči žalovanému 1/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 72 %, vo výroku V. rozhodol, že žalovaný 2/ má nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v plnom rozsahu, vo

výroku VI. znalci J.. W. V. priznal znalečné v plnom rozsahu, vo výroku VII. znalci J.. J. Č. priznal znalečné v plnom rozsahu, vo výroku VIII. zviazal žalovaného 1/ zaplatiť na účet súdu prvej inštancie trovy konania na znalečnom v plnom rozsahu a vo výroku IX. rozhodol, že štát má nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 14 % a voči žalovanému 1/ v rozsahu 86 %.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“), na odvolanie žalobcu, rozsudkom z 30. októbra 2019 sp. zn. 15Co/118/2018 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I., IV., VIII. a IX.; žalovaného 1/ zviazal zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o výške a odvolanie žalovaného 1/ proti výrokom II., III., V., VI., VII. odmietol.

2.1. Odvolací súd považoval rozsudok súdu prvej inštancie za vecne správny. Námietku žalovaného 1/, že rozsudok súdu prvej inštancie nie je odôvodnený vyhodnotil ako neopodstatnenú. Súd prvej inštancie sa dostatočne vyporiadal i s rozhodujúcimi argumentmi strán sporu. Žalovaný 1/ žiadnym presvedčivým spôsobom ani argumentáciou v odvolaní závery súdu prvej inštancie nevyvrátil. Pokiaľ žalovaný 1/ sa v odvolacom konaní odvolával na odborný posudok, ktorý si dal vypracovať po vyhlásení rozsudku súdu prvej inštancie, na uvedený dôkaz nemohol súd prihliadať v súlade s § 366 CSP. Námietku žalovaného 1/ ohľadom výšky náhrady škody a že došlo k výraznému zhodnoteniu nehnuteľnosti oproti pôvodnému stavu považoval za nedôvodnú a poukázal na znalecké posudky vykonané v tomto konaní. Žalobca v predmetnom konaní uniesol dôkazné bremeno ohľadom preukázania vzniku škody. Škoda v predmetnom prípade je škodou na majetku poškodeného - žalobcu a nie škodou, ktorá vznikne poškodenému až okamihom uhradenia dlhu tretej osobe. V konaní bolo jednoznačne preukázané, že došlo k poškodeniu nehnuteľnosti vlastnicky patriacej žalobcovi, ktorú žalobca musel dať do pôvodného stavu. Škoda teda žalobcovi v danom prípade vznikla už samotným požiarom, ktorý predstavuje škodovú udalosť, čím došlo k úbytku v majetkovej sfére žalobcu. Žalovaný 1/ v konaní neuniesol dôkazné bremeno ani ohľadom svojho tvrdenia, a to, že žalobca priestory prenajímal v zlom technickom stave a nebolo v konaní preukázané ani spoluzavinenie žalobcu.

3. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalovaný 1/ dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a žiadal, aby dovolací súd zmenil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu tak, že zamietne žalobu, alternatívne zruší rozsudok odvolacieho súdu a vráti mu vec na ďalšie konanie, prípadne zruší rozsudky odvolacieho a prvoinštančného súdu a vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3.1. Dovolačný dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP odôvodnil tým, že odvolací súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Uvedenú vadu dovolateľ vzhliadol v tom, že mu nebolo oznámené miesto a čas vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu elektronicky, aj keď o to v podanom odvolaní požiadal, čo je potrebné považovať za porušenie práva na spravodlivý proces. Namietal, že rozsudok odvolacieho súdu nie je dostatočne odôvodnený vo vzťahu k argumentácii dovolateľa.

3.2. V dovolacom dôvode podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP položil otázky:

a/ Možno za skutočnú škodu v zmysle ustanovenia § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka považovať sumu, ktorá zodpovedá výške nákladov na opravu poškodenej veci (nehnuteľnosti): (i) bez zohľadnenia zhodnotenia poškodenej veci (nehnuteľnosti) a (ii) napriek tomu, že táto suma nebola v skutočnosti uhradená poškodeným za opravu poškodenej veci (nehnuteľnosti)?

b/ Je súd povinný v súlade s ustanovením § 441 Občianskeho zákonníka v konaní o žalobách na náhradu škody aj bez návrhu skúmať, či sú dané dôvody pre obmedzenie zodpovednosti žalovaného v dôsledku spoluzavinenia poškodeného?

4. Žalovaný 2/ vo svojom vyjadrení uviedol, že podané dovolanie sa ho netýka. Žalobca vo svojom vyjadrení žiadal odmietnuť dovolanie ako neprípustné podľa § 447 písm. a/ a c/ CSP.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky z výpisu z obchodného registra zistil, že obchodná spoločnosť UNIQA poisťovňa, a.s., Krasovského 15, 851 01 Bratislava, IČO: 00 653 501, zapísaná v odd. Sa, vl. č. 843/B bola vymazaná 9. februára 2022 z dôvodu jej zániku v dôsledku cezhraničného zlúčenia s nástupníckou spoločnosťou UNIQA pojišťovňa, a.s., Evropská 136/810, PSČ: 16012, IČO: 49 240 480,

zapísanou v obchodnom registri Mestského súdu v Prahe, odd. B, vl. č. 2012, za ktorú na území Slovenskej republiky koná UNIQA poisťovňa, a.s., pobočka poisťovne z iného členského štátu, so sídlom v Bratislave, Krasovského 3986/15, IČO: 53 812 948. Na základe uvedenej skutočnosti, ktorá nastala v priebehu dovolacieho konania, dovolací súd v zmysle § 64 CSP rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku I. tohto rozhodnutia.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ event. „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod (§ 420 písm. f/ CSP) zároveň aj dôvodné.

7. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

8. Podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8.1. Ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP, potom existencia niektorej z väd uvedených v tomto ustanovení (spôsobujúcich tzv. „zmätočnosť“ rozhodnutia) znamená nielen splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zároveň zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť.

9. Podľa § 449 ods. 1 CSP, ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší.

10. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku, sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

11. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

12. Dovolateľ vo vzťahu k porušeniu jeho procesného práva odvolacím súdom v zmysle § 420 písm. f/ CSP namietal okrem iného, že odvolací súd rozhodol o jeho odvolaní bez nariadenia pojednávania, pričom termín verejného vyhlásenia rozsudku mu neoznámil napriek tomu, že o to v podanom odvolaní výslovne požiadal.

13. Z obsahu spisu vyplýva, že v odvolaní, ktorým žalovaný 1/ napadol rozsudok súdu prvej inštancie, právny zástupca výslovne požiadal odvolací súd (v poslednom odseku textu odvolania), aby ho o mieste a čase verejného vyhlásenia rozhodnutia upovedomil na e-mailovej adrese krnac@krnac.eu (viď č. I. 948 súdneho spisu).

14. Podľa § 219 ods. 3 CSP vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na webovej

stránke príslušného súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením. Ak o to strana požiada, súd jej oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku aj elektronickými prostriedkami.

15. Podľa § 378 ods. 1 CSP na konanie na odvolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak.

16. Najvyšší súd už vo viacerých rozhodnutiach (napr. sp. zn. 3Cdo179/2010, 3Cdo 236/2010, 7Cdo38/2012, 5 Cdo 227/2013, 7Cdo 192/2013) poukázal na ústavnoprávny a procesnoprávny rozmer verejného vyhlásenia rozsudku a uviedol, že ak odvolací súd nerešpektuje predpoklady a zásady, za ktorých sa v súlade s právnym poriadkom verejne vyhlasuje rozsudok, odníma účastníkovi konania možnosť pred súdom konať.

17. Povinnosť verejného vyhlásenia rozsudku v mene Slovenskej republiky je bezvýnimočná, verejné vyhlásenie rozsudku súvisí s povinnosťou všeobecného súdu upovedomiť o tom účastníkov konania. Účastník konania má právo byť prítomný na vyhlásení rozsudku súdu a len on sám môže rozhodnúť, či sa tohto zasadnutia zúčastní alebo nezúčastní (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 70/2010).

18. Pri verejnom vyhlásení rozsudku má len účastník, ktorý bol riadne oboznámený s časom a miestom verejného vyhlásenia možnosť uplatniť svoje procesné práva priznávané mu pri tomto procesnom úkone súdu. Obsahom procesného oprávnenia účastníka pri kontrole súdu vyhlasujúceho rozsudok je predovšetkým jeho oprávnenie preveriť, či bol rozsudok v jeho veci vôbec vyhlásený. Neprehliadnuteľným oprávnením účastníka je tu právo účastníka oboznámiť sa s tým, v akom zložení súd vyhlásil rozsudok a s akým odôvodnením. Procesný nedostatok súdu pri tomto úkone, v dôsledku ktorého sa poprie samotná podstata verejného vyhlásenia rozsudku možno napraviť len tým, že súd, ktorý rozhoduje o opravnom prostriedku, napadnutý rozsudok zruší (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3 MCdo 16/2011).

19. Z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/714/2015, publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod číslom R 9/2016, vyplýva, že k odňatiu možnosti účastníka konať pred súdom dochádza tiež vtedy, keď odvolací súd v rozpore s ustanovením § 214 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku neupovedomil elektronickými prostriedkami účastníka, ktorý podľa § 45 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku požiadal o také doručovanie písomností. Závery tohto judikátu sú aplikovateľné aj v súčasnosti, keď aktuálna procesná úprava (§ 219 ods. 3 CSP) je obsahovo zhodná s tou predchádzajúcou.

20. Právny zástupca dovolateľa preukázateľne požiadal odvolací súd o upovedomenie o termíne verejného vyhlásenia rozhodnutia na konkrétnu e-mailovú adresu. V súdnom spise sa však nenachádza záznam svedčiaci o tom, že by odvolací súd túto žiadosť naplnil postupom podľa § 219 ods. 3 CSP. Z obsahu spisu vyplýva, že odvolací súd oznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu, doklad o tom, že termín vyhlásenia rozsudku oznámil zároveň aj elektronicky na e-mailovú adresu právneho zástupcu dovolateľa, sa v spise nenachádza.

21. Dovolací súd konštatuje, že nerešpektovaním ustanovenia § 219 ods. 3 vety druhej CSP došlo k nesprávnemu procesnému postupu odvolacieho súdu, ktoré znemožnilo žalovanému 1/ uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Dovolanie žalovaného 1/ je v zmysle citovaného ustanovenia prípustné a zároveň aj dôvodné. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto podľa § 449 ods. 1 v spojení s § 450 CSP napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vzhľadom na zistenú vadu zmätočnosti dovolací súd sa ďalšími dovolacími dôvodmi nemal možnosť zaoberať.

22. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.